

Tillämpningsanvisningar avseende avgifter med mera

(Dnr: KSON 2023-222)

Norrtälje kommun beslutar om omsorgsavgifter för de tjänster som kommunen överlåtit till Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON). KSON:s direktion har att besluta om tillämpningsanvisningar för avgifter med mera, vilka är följande:

1. Avgifter enligt socialtjänstlagen (SoL)

Tillämpningsanvisningar för handläggning av omsorgsavgifter för biståndsbedömda insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SFS 2001:453, 8 kap, 1-9 §§):

1.1 Beslut och avgift

Beslut om avgift, samt beräkningsunderlag för dessa, skickas till den enskilde snarast efter det att insatsen verkställs. Kund svarar för att meddela utföraren vid uppehåll i insatser. Utföraren meddelar i sin tur KSON:s förvaltning.

Omprövning av avgiften sker löpande, dels vid ändringar i beslutade omsorgsinsatser dels efter varje årsskifte, bland annat med anledning av ändrat prisbasbelopp. Ny avgift meddelas den enskilde genom nytt avgiftsbeslut.

Om kunden kan visa att kostnaderna för personliga behov överstiger förbehållsbeloppet kan kunden ansöka om förhöjt förbehållsbelopp hos KSON (se avsnitt 1.2d nedan).

Den enskilde har rätt att överklaga avgiftsbeslut genom så kallat besvärshänvisning (SFS 2001:453, 16 Kap, 3 §). Förvaltningsrätten i Uppsala län hanterar dessa.

1.2 Beräkning av avgifter

För att KSON ska pröva begäran om individuell beräkning av avgift krävs fullständiga uppgifter om inkomster och utgifter för kunden och dennes eventuella make/makas eller registrerad partner enligt nedan (avsnitt 1.2a-d). Om avgiftsutrymmet då blir lägre än maxtaxan är det avgiftsutrymmet som styr avgiften.

Till dess kund som begär individuell beräkning inkommit med fullständiga uppgifter debiteras avgift utan individuell beräkning. Vid ansökan om individuell

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

beräkning (se avsnitt 1.2) hämtar KSON uppgifter från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten (SFS 2001:453, 11 kap, 11 §).

1.2a Aktuell inkomst

Nettoinkomsten är summan av den enskildes och make/makas eller registrerad partners samtliga inkomster efter skatt, justerad med inkomst av kapital föregående år.

Kunden uppmanas att själv lämna uppgifter om privat pension och övriga inkomster, överskott av kapital föregående år samt make/makas eller registrerad partners samtliga inkomster. KSON kan komma att begära dokumentation som styrker uppgifterna, såsom inkomstdeklarationer och slutskattebesked.

Kyrkoavgiften till trossamfund ska inkluderas i avgiftsunderlaget, enligt en dom i Regeringsrätten från 2004. Församlingstillhörighet har dock upphört som folkbokföringsbegrepp, varför sådana uppgifter inte längre finns tillgängliga. Då avgifterna till församlingar inom kommunen varierar, används den högsta avgiften till Svenska kyrkan i kommunen för samtliga avgiftsberäkningar, vilket är det mest fördelaktiga för den enskilde.

1.2b Aktuell bostadskostnad, netto

Aktuell bostadskostnad per månad utgör hyra till hyresvärd eller avgift till bostadsrättsförening samt eventuell driftskostnad och 70 procent av eventuella räntekostnader för bostadslån. För egen fastighet räknas driftskostnader enligt Försäkringskassans schablon, fastighetsavgiften och 70 procent av eventuella räntekostnader för bostadslån. Bostadskostnad reducerad för eventuellt bostadstillägg och/eller -bidrag. Uppgifter om bostadstillägg och bostadsbidrag hämtas från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten (SFS 2001:453, 11 kap, 11 §) i de fall där kunden begärt individuell beräkning av avgiften.

1.2c Förbehållsbelopp

Förbehållsbeloppet ska täcka den enskildes kostnader för personliga behov och är det minimibelopp som fastställts enligt socialtjänstlagen (SFS 2001:453, 8 kap, 7 §) och ska utgöra en tolfedel av 1,4789 prisbasbelopp per månad för ensamboende och 1,2066 prisbasbelopp per månad för sammanlevande makar eller registrerade partners. Förbehållsbeloppet kan, om särskilda omständigheter av varaktig karaktär föreligger, fastställas till antingen ett högre eller lägre belopp (SFS 2001:453, 8 kap, 8 §).

Kostnader för måltider ska inrymmas i förbehållsbeloppet. Ett förhöjt förbehållsbelopp används vid fördyrade kostnader såsom måltider på särskilda boenden. Avdrag för måltider kan medges vid uppehåll som varar mer än ett dygn.

1.2d Särskilda skäl

Om kunden anser sig ha särskilda skäl för nedsättning av avgiften, ska skriftlig begäran göras till KSON:s förvaltning. Skäl för nedsättning kan till exempel vara dubbla boendekostnader vid inflyttningen till biståndsbedömt trygghetsboende eller särskilt boende, vilket kan beviljas för hyrd bostad som längst i tre månader.

Andra exempel är minderårig som är hemmaboende eller andra fördyrade kostnader på grund av exempelvis sjukdom. KSON kan genomföra prövning av särskilda skäl först efter det att kunden inkommit med dokument som styrker uppgifterna, i enlighet med KSON begära i varje enskilt fall.

1.2e Avgiftsutrymme

Avgiftsutrymmet beräknas per månad genom att aktuell nettoinkomst (se avsnitt 2.1) reduceras dels med aktuell bostadskostnad netto (se avsnitt 2.2) dels med förbehållsbelopp (se avsnitt 2.3). Om kundens avgiftsutrymme per månad understiger omsorgsavgiften reduceras avgiften till avgiftsutrymmet, dock som lägst till noll kronor.

1.2f Hushållsgemensamma omsorgsinsatser

För makar och registrerade partners, där båda har biståndsbedömda insatser, debiteras hushållsgemensamma omsorgsinsatser – såsom trygghetslarm, städning, tvätt, inköp och uppsnygning – till den make/maka eller registrerad partner med störst omsorgsinsats.

1.3 Personer under 18 år

För boende utanför det egna hemmet för personer under 18 år är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till KSON:s kostnader för omvårdnad. Beloppet är inkomstrelaterat. KSON får då debitera det underhållsstöd som avser barnet (SFS 2001:453, 8 kap, 1 §, 2 st) i enlighet med Försäkringskassans beräkningsmodell. Högst avgift per förälder motsvarar ett underhållsstöd. Om barnet delvis vistas i föräldrahemmet reduceras avgiften med 1/30-del för varje helt dygn.

Avgiften fastställs årligen av KSON i särskild utredning, där hänsyn tas till föräldrarnas betalningsförmåga. Enligt cirkulär 2006:54 från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ska avgiften bestämmas efter samma grunder som om det gällde att bestämma återbetalningsskyldighet för var och en av föräldrarna.

Beräkningen ska göras för var och en av föräldrarna, även om de är sammanboende. Om de framräknade beloppen bedöms oskäliga i förhållande till respektive förälders ekonomiska förmåga, sociala situation eller för att de till exempel står för vissa av barnets kostnader kan avgiften jämkas.

Underhållsskyldigheten upphör när barnet fyller 18 år. Går barnet i skolan efter denna tidpunkt, är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgången pågår, dock längst intill dess att deras barn fyller 21 år. Till skolgång räknas studier

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

i grundskolan, gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning (SFS 1949:381, 7 kap, 1 §, 2 st).

Beslutet om vad en förälder ska betala till KSON kan inte överklagas med förvaltningsbesvär. Nytt beslut kan tas då förändrade uppgifter inkommit till KSON.

2. Avgifter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Tillämpningsanvisningar för handläggning av omsorgsavgifter för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS (SFS 1993:387).

2.1 Avgiftsbelagda LSS-insatser

Skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter får tas ut av kund med egen inkomst, såsom exempelvis pension och/eller aktivitetsersättning. Avgifterna får dock inte överstiga självkostnaden för insatsen och den enskilde ska få behålla tillräckliga medel för sina personliga behov (LSS 19 §).

2.2 Avgiftsfria LSS-insatser

Förutom eventuell avgift för måltidskostnad, hyra med mera (se avsnitt 3) tar KSON inte ut någon avgift för LSS-insatserna 1-7 och 9-10 (LSS 9 §).

2.3 "Barnboende" (9:8 §)

För kund under 18 år utan egen inkomst, som får omvårdnad i annat hem än det egna enligt LSS (9:8 §), är föräldrarna skyldiga att bidra till kostnader för denna omvårdnad. KSON debiterar det underhållsstöd som avser barnet (LSS 20 §), i enlighet med Försäkringskassans beräkningsmodell. Högsta avgift per förälder motsvarar ett underhållsstöd. Om barnet delvis vistas i föräldrahemmet reduceras avgiften med 1/30-del för varje helt dygn.

Avgiften fastställs årligen av KSON i särskild utredning, där hänsyn tas till föräldrarnas betalningsförmåga. Enligt cirkulär 2006:54 från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ska avgiften bestämmas efter samma grunder som om det gällde att bestämma återbetalningsskyldighet för var och en av föräldrarna.

Beräkningen ska göras för var och en av föräldrarna, även om de är sammanboende. Om de framräknade beloppen bedöms oskäligen i förhållande till respektive förälders ekonomiska förmåga, sociala situation eller för att de till exempel står för vissa av barnets kostnader kan beloppet jämkas.

Underhållsskyldigheten upphör när barnet fyller arton år. Går barnet i skolan efter denna tidpunkt, är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgången pågår, dock längst intill dess att deras barn fyller tjuogoett år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning (SFS 1949:381, 7 kap. 1 §, 2 st).

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

Beslutet om vad en förälder ska betala till KSON kan inte överklagas med förvaltningsbesvär. Nytt beslut kan tas då förändrade uppgifter inkommit till KSON.

3. Måltidskostnad, hyra med mera

Det finns ingen reglering av debitering av måltider, utöver Socialstyrelsens rekommendationer (Meddelandeblad Nr 9/02) som KSON följer. I övrigt betalar den enskilde kunden själv även för bostad, fritids- och kulturaktiviteter med mera.

4. Betalningsvillkor

Avgift tas ut från och med den dag då insatsen verkställs och upphör från och med den dag då insatsen avslutas. För insatser enligt socialtjänstlagen görs reducering endast vid sjukhusvistelse och korttidsvistelse. Om insats/insatser läggs vilande gör KSON en ny avgiftsbedömning. När reducering sker för del av månad, görs detta med 1/30 per dag av beslutad månadsavgift.

Avgifter debiteras månadsvis i efterskott. Fakturor som inte betalats efter utsänd påminnelse överlämnas till inkassoföretag för vidare handläggning. Om avgift inte betalas i tid debiteras dröjsmålsränta från och med förfallodagen enligt räntelagen och inkassoavgifter enligt inkassolagen, inklusive ersättning för skriftlig påminnelse.

Anstånd med betalning accepteras endast vid enstaka tillfällen.

4.1 Bokföringsmässig hantering av osäkra fordringar

För osäkra fordringar ska bokföringsmässig avskrivning ske. Dödsbon med avgiftsskulder till KSON som är insolventa ska inkomma med dödsboanmälan eller dokument som styrker detta.